

SLOVENSKI TABORIŠČNIK

Štev. 77.

Št. Vid ob Glini

Sobota 29. septembra 1945.

DR. MIHA KREKA V SERVIGLIANU

Po "Zedinjeni Sloveniji" smo včeraj prinesli prvi del poročila o obisku dr. M. Kreka v begunskem taborišču v Serviglianu, danes to poročilo zaključujemo.

"Bohrični govor g. ministra je sprožil v dvorani vsestransko odobravanje in pritrdjevanje. G. minister se je vidno dobro razpoložen pomešal med svoje sorojake ter je nato z njimi prebil ves popoldan. V posameznih barakah je obiskal svoje stare znance in prijatelje ter sodelavce. V taboriščni pisarni pa je sprejemal zastopnike posameznih stanov, ki so ga prosili za razna pojasnila in nasvete. G. minister je vse z znano in njemu že prirojeno ljubeznivostjo in srčno toplino sprejemal ter jim rade volje odgovarjal na stavljena vprašanja. Tudi večer je g. minister prebil s svojo družinico med svojimi brati in sestrami v emigraciji ter je z njimi hotel prespati tudi noč na istih skupnih ležiščih. Sele na ponovno prigovarjanje svojih rojakov se je glede na težko prestano operacijo vdal ter je pristal na njihovo prošnjo, da prespi noč v bližnjem naselju, njegova gospa soproga in njun posinovljenec pa sta prebila noč v taborišču pri gospej Vidi Peršuhovi, ki je sestra soproge g. ministra.

Naslednjega jutra se je g. minister s svojim osebnim spremljevalcem g. Godinom pojavil zopet v taborišču. Po enournem razgovoru s slovenskimi emigranti se je g. minister s svojo družino odpeljal od vseh ter se je odpeljal na obisk v še druga slovenska emigrantska taborišča.

Obisk g. ministra in sedanjega voditelja Slovencev g. dr. Kreka v našem taborišču bo ostal vsem v neizbrisnem spominu. Po dolgih štirih hudih letih so ga bratje in sestre zopet lahko pozdravili v svoji sredi in se sami prepričali, da njihov zastopnik in zagovornik na merodajnih mestih v mednarodnem svetu nanje ni nikdar pozabil, da je vedno nanje mislil, zanje delal, se zanje boril in z njimi delil vse gorje in trpljenje, ki je bilo usojeno našemu narodu. G. minister se je med svojimi rojaki lahko na lastne oči prepričal, kako smo mu vsi od srca hvaležni za pravilno vodstvo v najhujših trenutkih narodeve usode tako kot mu hvaležni za razumevanje, ki ga je imel za naše trpljenje, da si o dogodkih pri nas doma ni mogel biti vedno pravočasno poučen. In vendar nas je vedno razumel in povsod pravilno branil, tako koristi svoje ožje domovine, kakor koristi državne celote. Zato se je tudi lahko prepričal, da stojimo vsi, kakor eden strnjeni za njim ter mu izrekamo popolno zahvalo in zaupanje za doseženo delo. Prosimo ga samo, naj bi naše težko pot spremljal tudi v bodoče z isto ljubeznijo in skrbjo, kakor je to delal do sedaj. Mi mu pa bomo sledili složni in edini ter bomo delali vsi po njegovih navodilih in nasvetih za ustvaritev lepše bodočnosti naše domovine."

TRŽAŠKO VPRAŠANJE

Danes odpotuje iz Londona večina članov jugosl. delegacije v domovino. V Londonu bo ostalo samo nekaj strokovnjakov za tržaško vprašanje, da bodo vsakčas na razpolago

namestnikom zun. ministrov, ki bodo po končani konferenci zun. ministrov nadaljevali delo s tem, da bodo preučevali na sedanji konferenci nerešena vprašanja in pripravili predloge odn. dr. gradivo za prihodnji sestanek zun. ministrov, ki bo novembra ali pa decembra.

SUMNER WELLES, biv. amer. zun. minister, O TRSTU.

Trst je bil 1918. priznan Italiji iz strateških razlogov, ki so pa sedaj odpadli. Trst pripada po vsej pravici Jugoslaviji, prav tako kakor Dodekaneški otoki pripadajo Grški. Ne sme se pozabiti, da je bila Italija loglo fašizma, ki so služile tako okeponirane postojanke, kakor so Trst in

in Dodekaneški otoki, zgolj v fašistične ekspanzivno napadalne namene. Fašizem v Italiji še ni iztrebljen in mu je treba odvzeti vsako možnost, da bi še kdaj ogražal mir. -- Tako se je v tržaškem vprašanju izjavil nasproti amer. časnikarjem biv. amer. zun. minister Sumner Wels.

SOVJETSKA BOLIVIJA O TRSTU

V reviji "Mirovoje hazjejestvo in mirovaia politika" Svetovno gospodarstvo in svetovna politika/ je izšel nedavno občiren članek Lisovskega o Trstu. Medar. piše naslednje: "Priključitev Trsta k Italiji je imela tri smotre: ubiti pomen Trsta kot tekmeča Benetk, ojačiti italijan. nadoblast v Jadrans. morju in izkoristiti Trst za novo načrtovano ekspanzije na Balkan in v Podonavje. S tem, da je Italija 1918. pograbila Trst zase, je mogla 1941. vdreti v Dalmacijo in Slovenijo."

BALKANSKO VPRAŠANJE NA MRTVI TOČKI

Brž ko je prišlo na konferenci zunanjih ministrov v Londonu balkansko vprašanje na vrsto, so se posvetovanja zateknila, dokler niso popolnoma obtičala na mrtvi točki. Že pred zunanjeminstersko konferenco je bilo sicer znano, kakšno je stališče Anglije in USA odnosno SZ do sedanjih režimov v balkanskih državah. Medtem ko je SZ slejkoprej priznavala popolnoma demokratični značaj sedanje bolgarske in romunske vlade, sta Anglija in USA bili popolnoma nesprotnega mnenja. Pričakovati je bilo, da bodo zunanji ministri 5. velesil na svoji prvi konferenci v Londonu našli nek izhod, to, žal, doslej še ni zgodilo.

Potem ko so morali zun. ministri radi ali neradi ugotoviti takoj po prvem načetju tega vprašanja, da je tako ena kakor druga stran trdno odločena, vztrajati pri svojem, je stvar obtičala, dokler ni konec prejšnjega tedna komisar za zunanje zadeve Molotov nenadoma predložil konferenci predlog SZ, naj se Francija in Kitajska izločita od sklepanja v zadevah balkana. Odločive o tem predlogu doslej še ni, vendar vedo povedati nek viri /francoski/, da bi bila USA pripravljena pristati na izločitev Kitajske, nikakor pa ne Francije. Kakšno pa je angl. stališče, pa tudi ni znano.

Še nekaj moramo omeniti. Pred uradno v sredo so imeli zunanji ministri Bevin. Byrnes in Molotov neuradni sestanek, ki je trajal eno uro. Kaj so na tem sestanku govorili, uradno ni znano, vse pa ve povedati, da se menili o balkanskem vprašanju in - da se balkansko vprašanje doslej še ni premaknilo z mrtve točke.

MADŽARSKA JE STOPILA V OSPREDJE

V zvezi z razpravami zun. ministrov v Londonu je kar naenkrat stopila Madžarska znatno v ospredje. Tudi v vprašanju demokratičnosti značaja madžarske vlade si angl., ameriška in sovjetska vlada niso bile edine. Sovjetska zveza je bila tudi v primeru sedanje madžar. vlade na lišču, da je zadosti reprezentativna in se je zategadelj odločila, da vzpostavi ž njo diplomat. stike. O tem je bil s sovjetske strani obveščeni predsednik sedanje madž. vlade general Mikloš Bela, sovjetski maršal Voršilov pa je o tej odločitvi obvestil angl. in amer. predstavnika v zavežniški komisiji v Budimpešti. Vlada Združenih držav Amerike je nato obvestila madž. vlado, da je tudi ona pripravljena obnoviti z Madžarsko diplomat. stike, vendar pod pogojem, da se sedanja vlada obveže, da bo v krajšem času izvedla svobodne volitve, na kar je vlada gladko pristala. Iz neurad. vira pa se nadalje tudi ve, da je tudi Anglija izrazila zadovoljivo ugotovitev o sedanji madž. vladi in tako vse kaže, da pojde z Madžarsko bolj gladko kakor pa z Balkanom.

Napad belgrad. radio na Mila- je značilno, da pada objava programa na Grola in - reakcije v Londonu, isti čas "sa sramnim memorandumom", zbrano okrog kralja Petra. Sinoč- ga je izdala reakcija, zbrana okrog nji belgrad. radio je napad lja Petra v Londonu, in izročila za dr. Mil. Grola, bivšega podpredsedni- znikom z namenom, da ne priznajo Titka v Titovi vladi, ki je včerajšnjim volitev. Bolivija je včeraj prekinila di- začel izdajati v Bgdu opozicional. tednik "Demokracija". Napada ga, da jesti s Francovo Španijo. Svet zun. ministrov v Londonu je objavil program, ki ga je dejanjsko izdelala reakcija v Londonu. Trdi, da2 seji. Razpravljaj je o st. zadevah